

**TÜRK YE CUMHUR YET
ANAYASA MAHKEMES**

GENEL KURUL

KARAR

AY E ORTAK BA VURUSU

(Ba vuru Numarası: 2018/25011)

Karar Tarihi: 6/1/2022

R.G. Tarih ve Sayı: 6/4/2022-31801

GENEL KURUL

KARAR

Ba kan	: Zühtü ARSLAN
Ba kanvekili	: Hasan Tahsin GÖKCAN
Ba kanvekili	: Kadir ÖZKAYA
Üyeler	: Engin YILDIRIM Hicabi DURSUN M. Emin KUZ Rıdvan GÜLEÇ Recai AKYEL Yusuf evki HAKYEMEZ Selahaddin MENTE Basri BA CI rfan F DAN
Raportör	: Ali KOZAN
Ba vurucu	: Ay e ORTAK
Vekili	: Av. Oktay DEM RE EN

I. BA VURUNUN KONUSU

1. Ba vuru, ö retmen olarak çalı ma izninin iptal edilmesi ve yeniden çalı ma izni düzenlenmesinin yasaklanması nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildi i iddiasına ili kindir.

II. BA VURU SÜREC

2. Ba vuru 6/8/2018 tarihinde yapılmı tır.
3. Ba vuru, ba vuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmu tur.
4. Komisyonca ba vurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmi tir.
5. Bölüm Ba kanı tarafından ba vurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmi tir.

6. Ba vuru belgelerinin bir örne i bilgi için Adalet Bakanlı ına (Bakanlık) gönderilmi tir. Bakanlık, görü ünü bildirmi tir.

7. Ba vurucu, Bakanlık görü üne kar ı beyanda bulunmu tur.

8. İkinci Bölüm tarafından 11/3/2021 tarihinde yapılan toplantıda, niteli i itibarıyla ba vurunun Genel Kurul tarafından karara ba lanması gerekli görüldü ünden Anayasa Mahkemesi çtüzü ü'nün (çtüzük) 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmi tir.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Çukurova Üniversitesi E itim Fakültesinden 2012 yılında mezun olan ba vurucu, sınıf ö retmeni olarak çalı mak üzere özel bir okul ile 15/8/2015 tarihinde bir yıl süreli i sözleşme imzalamı tir. Anılan sözleşme kapsamında okul yönetiminin ba vurusu üzerine İstanbul Valili i (Valilik) Millî E itim Müdürlü ü tarafından 30/9/2015 tarihinde ba vurucu adına çalı ma izni onayı verilmi tir. Çalı ma izninin incelenmesi neticesinde ba vurucunun sözleşme yaptı ı okulda 1/9/2016 tarihine kadar sınıf ö retmeni olarak çalı masına izin verildi i, sözleşme bitim tarihinden itibaren sözleşme yenilenecekse görev süresinin en az bir yıl süre ile uzatıldı ına ili kin tekrar onay alınması gerekti inin erh edildi i görülmü tür.

10. Ola anüstü hâl (OHAL) tedbirleri kapsamında 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 667 sayılı Ola anüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere li kin Kanun Hükmünde Kararname'nin (667 sayılı OHAL KHK'sı) 2. maddesinde yapılan düzenlemeyle, millî güvenli e tehdit olu turdu u tespit edilen Fetullahçı Terör Örgütü ve/veya Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) aidiyeti veya bu örgüte iltisakı, irtibatı belirlenen KHK ekindeki listede yer alan özel ö retim kurum ve kurulu ları kapatılmı tir. Millî E itim Bakanlı ının 21/7/2016 tarihli ve 7783529 sayılı Genelge'si (Genelge) ile de "*Cumhuriyet Savcılıklarınca haklarında i lem ba latılan özel ö retim kurumları ile özel ö renci yurtlarından yönetimine kayyum atanmayan kurumlar ve kayyum atanmış kurumlarda kayyum ataması yapılmadan önce görev yapan, yönetici, e itimci, ö retmen, uzman ö retici, usta ö retici ve di er personelin Millî E itim Bakanlı ı Bili im Sistemleri (MEBB S) üzerinden tespitleri yapılarak çalı ma izinleri valiliklerce iptal edilecek, bu personele ba ka bir özel ö retim kurumunda çalı ma izin onayı düzenlenmeyerek MEBB S üzerinde gerekli bilgiler i lenecektir*" kuralı getirilmi tir.

11. Ba vurucunun çalı tı ı özel okul millî güvenli e tehdit olu turdu u, FETÖ/PDY'ye aidiyeti veya bu örgüte iltisakı, irtibatı oldu u gerekçeleriyle 667 sayılı OHAL KHK'sı hükümleri gere i 29/7/2016 tarihinde kapatılmı tir.

12. Genelge hükümleri gere i, çalı tı ı okulun kapatılması nedeniyle özel okulda çalı ma izninin 29/7/2016 tarihinde iptal edildi i ve ba ka bir kurum için yeniden izin düzenlenemeyece i Valilik tarafından ba vurucuya bildirilmi tir. Ayrıca anılan tarih itibarıyla Millî E itim Bakanlı ı Bili im Sistemlerinde (MEBB S) ba vurucu hakkında "*Cezası:667 sayılı KHK ile kurumu kapatıldı ve 2016/788529 sayılı yazı*" ekinde erh konulmu tur. Ba vurucu, idari i lemin iptali talebinin Valilik tarafından zımnen reddedilmesi üzerine İstanbul 11. dare Mahkemesinde (Mahkeme) 27/9/2017 tarihinde iptal davası açmı tir.

13. Ba vurucu; dava dilekçesinde, hakkındaki idari i lemin bir yıldır çalı tı ı okulun kapatılmasından kaynaklandı nı, özel okulların yasalara uygun kurulup çalı tı nı, kamu okullarına atanamadı ı için özel okulda çalı mak zorunda kaldı nı belirtmi tir. Devletin izniyle açılan okulda çalı masının suç olarak gösterilemeyece ini, okulun terörlere ba lantısını bilmesinin mümkün olmadığını, geçimini sa layabilmek için bu okulda çalı tı nı ifade etmi tir. Ba vurucu; çalı ma iznine dayanak olarak gösterilen Genelge'nin normlar hiyerar isine aykırı oldu unu zira Millî E itim Bakanlı nın bu Genelge ile Anayasa'ya ve Kanun'a aykırı bir düzenleme ve yasak getirdi ini, dahası kanun ya da yönetmelikte düzenlenmeyen bir durumun Genelge ile uygulandı nı vurgulamı tur. Ba vurucu; hakkında açılmı bir soru turma ya da kovu turmanın mevcut olmadığını, idari i lemin sebep ve amaç yönünden de hukuka ve usule aykırı oldu unu ileri sürmü tür.

14. darenin davaya cevabında; dava konusunun ülke genelinde uygulanan bir genelgeye dayandı ı, ba vurucunun Ola anüstü Hâl Komisyonuna ba vurması gerekti i belirtilmi tir. Ayrıca 667 sayılı OHAL KHK'sı uyarınca FETÖ/PDY ile iltisakı veya irtibatının belirlenmesi sebebiyle kapatılan okullar arasında ba vurucunun çalı tı ı okulun da bulundu u, 21/7/2016 tarihli Genelge ile bu okullarda görev yapan personelin çalı ma izinlerinin iptal edilmesi, bu personele ba ka bir özel ö retim kurumunda çalı ma izni düzenlenmemesi ve MEBB S üzerinden de gerekli de i ikliklerin yapılmasına ili kin olarak valiliklere talimat verildi i, stanbul Valili inin de bu talimatın gere ini yerine getirdi ini iddia etmi tir. Anılan talimat do rultusunda yapılan i lemlerin ülkenin dü tü ü zor durumdan kurtarılmasına yönelik oldu u ve hukuka uygun kabul edilmesi gerekti i vurgulanarak davanın reddi gerekti i savunulmu tur. darenin ibraz etti i MEBB S belgesinde, ba vurucunun durumuna ili kin bölüme ceza tarihi olarak 29/7/2016, ceza nedeni kısmına da 667 sayılı OHAL KHK'sı kapsamında kurumun kapatılması ve Millî E itim Bakanlı nın Genelgesi ekinde kayıt dü üldü ü görülmü tür.

15. Mahkeme 27/12/2017 tarihinde davanın reddine karar vermi tir. Kararın gerekçesinde; 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Ö retim Kurumları Kanunu'nun ilgili maddeleri ile Genelge hükümleri hatırlatıldıktan sonra ba vurucunun 667 sayılı OHAL KHK'sı ile kapatılan özel okulda ö retmen olarak 1/9/2015-23/7/2016 tarihleri arasında çalı tı ı, 21/7/2016 tarihli Millî E itim Bakanlı ı Genelgesi gere ince, ba vurucuya söz konusu okulda çalı abilmesi için verilen çalı ma izninin iptal edildi i ifade edilmi tir. Söz konusu Genelge'nin mahkeme kararıyla iptal edildi ine veya idarece geri alındı na ili kin bir iddianın bulunmadı ı vurgulanmı , yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak tesis edilen dava konusu i lemde hukuka aykırılık görülmedi i belirtilmi tir.

16. Ba vurucunun anılan karara kar ı yaptı ı istinaf ba vurusu, stanbul Bölge dare Mahkemesi 7. dari Dava Dairesinin 4/6/2018 tarihli kararıyla kesin olarak reddedilmi tir. Kararın gerekçesinde, ilk derece mahkemesinin kararının usul ve yasaya uygun oldu u belirtilmi tir.

17. Nihai karar 11/7/2018 tarihinde tebli edilmi tir.

18. Ba vurucu 6/8/2018 tarihinde bireysel ba vuruda bulunmu tur.

19. Millî E itim Bakanlı ı 30/12/2020 ve 27/7/2021 tarihli yazılarında ba vuru konusuna ili kin u hususları Anayasa Mahkemesine bildirmi tir:

i. OHAL tedbirleri kapsamında makam oluruyla, 667 sayılı OHAL KHK'sı ile kapatılan kurulu larda çalı an personelin çalı ma izninin iptaline ili kin 21/7/2016

tarihli ve 7783529 sayılı yazının tüm valiliklere gönderildi i belirtilmi tir. Anılan yazının kanuni dayana ı olarak 667 sayılı OHAL KHK'sı ve 5580 sayılı Kanun'un (4), (8) ve (9) numaralı maddeleri gösterilmi tir.

ii. Genelge ile çalı ma izninin iptali ile ba ka bir kurumla ilgili çalı ma izninin düzenlenmemesinin ve bu durumun MEBB S'e kaydının hüküm altına alındı ı hatırlatılmı tir. Genelge'de belirtilen idari i lemle ilgili bilgilerin MEBB S'e kaydedildi i, bu ba lamda MEBB S modülüne "667 sayılı KHK ile kurumu kapatıldı ve 2016/..." ekinde dü ülen erhin ilgili ki iye herhangi bir özel ö retim kurumunda çalı ma izni düzenlenmeyece i anlamına geldi i vurgulanmı tir.

iii. Çalı ma izinlerinin iptali ve yeniden düzenlenmemesine ili kin idari tedbiri takiben do abilecek ma duriyetlerin önüne geçebilmek amacıyla Özel Ö retim Kurumları Genel Müdürlü ünün 11/10/2016 tarihli Genelgesi'nin tüm valiliklere gönderildi i ifade edilmi tir. Anılan Genelge'de; görevlerine son verilen ve çalı ma izni iptal edilen personelin valilikler tarafından kurulacak komisyon tarafından yeniden de erlendirilece i, bu kapsamda terör örgütlerine üyeli i, iltisakı veya bunlarla irtibatı olmadı ı tespit edilenlerin Millî E itim Bakanlı ı tarafından de erlendirilmek üzere Özel Ö retim Kurumları Genel Müdürlü üne bildirilmesinin istendi i vurgulanmı tir. Komisyon tarafından bildirilen ki ilerinin durumlarınının 13/12/2016 tarihinde kurulan ve bakan yardımcısının ba kanlı ında çalı acak kurul tarafından de erlendirilece i belirtilmi tir.

iv. Anılan Genelge ile valiliklere komisyon kurulması talimatı verildi i, süreç içindeki yazı malardan tüm illerde komisyon kuruldu unun anla ıldı ı belirtilmi tir. Komisyonun nasıl olu turulaca ı ve yapısının valiliklerin takdirine bırakıldı ı, terör örgütüyle ba lantılı kamu personelleriyle ilgili süreç devam etti inden valiliklere komisyonun yapısıyla ilgili sınırlama getirilmedi i vurgulanmı tir. Ki ilerinin terör örgütlerine mensubiyet, bu örgütlerle irtibat ve iltisak yönünden yeniden de erlendirilmesinin ve ara tırılmasının komisyon tarafından yapıldı ı, komisyonun kanuni dayana ınının çalı ma izninin verilmesi ve iptalini düzenleyen 5580 sayılı Kanun'un 8. maddesi ve anılan madde gere ince valiliklere yazılan Özel Ö retim Kurumları Genel Müdürlü ünün 11/10/2016 tarihli yazısının olu turdu u ifade edilmi tir.

v. Komisyon kararlarına kar ı ilgililerin itiraz edebilmeleri ve idari yargı yoluna ba vurmalarında bir engel olmadı ı vurgulanmı tir. Ayrıca ki ilerinin özel ö retim kurumlarında çalı abilmeleri için belirli bir özel ö retim kurumuyla öncelikle bir i sözleşme yapmaları ve bu sözleşme ile istenen di er belgelerle millî e itim müdürlü üne ba vurmaları gerekti i, dolayısıyla ki ilerinin tüm mali haklarını imzaladıkları i sözleşme çerçevesinde i verenden isteyebilecekleri ifade edilmi tir. Çalı ma izni iptal kararı kaldırılanların belirtildi i ekinde bir i sözleşme yapmaları ve di er artları yerine getirmeleri hâlinde çalı ma izni düzenlenmesi ko uluyla çalı abilecekleri vurgulanmı tir.

IV. LG L HUKUK

A. Ulusal Hukuk

20. 5580 sayılı Kanun'un "*Kurucu/kurucu temsilcisinin nitelikleri ve kurum binaları*" kenar ba lıklı 4. maddesinin ilgili kısmı ba vuru konusu olay tarihi itibarıyla öyledir:

"Kurum açacak veya açılmış bir kurumu devralacak olan gerçek kişilerle tüzel kişilerin temsilcilerinde; affa uğramasalar bile yüz kızartıcı bir suçtan yahut kasdî bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla hapis cezası ile mahkûm edilmemesi artırılmalıdır..."

21. 5580 sayılı Kanun'un "Kurumlarda çalıştırılacak personel" kenar başlıklı 8. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...

Kurumların müdürleri, kurucu/kurucu temsilcisi tarafından; diğer yönetici ve ö retmen, uzman ö retici ve usta ö reticileri ise müdürlerince seçilir ve çalıştırma izinleri valinin iznine sunulur. Valinin izni alınmadan müdür ile diğer yönetici, ö retmen, uzman ö retici ve usta ö reticileri elebaletilamaz.

Gerekli şartları taşıyan yönetici, ö retmen, uzman ö retici ve usta ö reticiler için valilikçe çalıştırma izni düzenlenir. Çalıştırma izninin iptali yine valilikçe yapılır.

..."

22. 5580 sayılı Kanun'un "Özlük hakları ve sorumluluklar" kenar başlıklı 9. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Kurumlarda çalıştırılan yönetici, ö retmen, uzman ö retici ve usta ö reticiler ile kurucu veya kurucu temsilcisi arasında yapılacak iş sözleşmesi, en az bir takvim yılı süreli olmak üzere yönetmelikle belirtilen esaslara göre yazılı olarak yapılır. Mazeretleri nedeniyle kurumdan ayrılan ö retmen ve ö reticilerin yerine alınacak olanlar ile devredilen kurumların yönetici, ö retmen ve ö reticileri ile bir yıldan daha az bir süre için de iş sözleşmesi yapılabilir.

...

b) Yetki, sorumluluk, ödül ve cezalar ile bunların uygulanması bakımından; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1702 sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun, 4357 sayılı Hususi darelerden Maaş Alan İlkokul Ö retmenlerinin Kadrolarına Terfi, Taltif ve Cezalandırılmalarına ve Bu Ö retmenlerin Çıkarılacak Edilecek Sıralık ve Çıtımâ Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve Ö retmenlerin Alacaklarına Dair Kanun ile 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, hükümlerine tâbidir.

...

1702 sayılı Kanuna göre meslekten çıkarılma veya 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre Devlet memurluğundan çıkarılma cezasını gerektiren fiil ve hâllerin işlenmesi hâlinde, Bakanlığın görüşü alınmak suretiyle personelin görevine, izni veren makam tarafından son verilir..."

23. 5580 sayılı Kanun'un "Çalıştırma izninin iptali ve geçici görevlendirme" kenar başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"İki defa teftiş raporuyla belirlenmiş tespit edilen yönetici, ö retmen, uzman ö retici ve usta ö reticilerin çalıştırma izni, izni veren makam tarafından iptal edilir.

Bu durum, ilgiliye tebli edilmek üzere kuruma bildirilir. Tebli , sözle menin feshine ve ilgilinin kurumla ili i inin kesilmesine yeter sebep te kil eder.

Kurumların tefti ve denetlenmesi sırasında valilik, lüzum görülen durumlarda kurumun yönetici, ö retmen, uzman ö retici ve usta ö reticilerini görevden uzakla tırabilir. Bu takdirde valilikçe, geçici görevlendirme yapılarak gerekli tedbirler alınır."

24. 20/3/2012 tarihli ve 28239 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Millî E itim Bakanlığı 1 Özel Ö retim Kurumları Yönetmeli i'nin (Yönetmelik) "Görevlendirme" kenar ba lıklı 26. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

"1) E itim personelinin çalı ma izin teklifleri;

a) Genel müdür, genel müdür yardımcısı ve müdürler için kurucular veya kurucu temsilcileri,

b) Yöneticiler dı ndaki e itim personeli için müdür tarafından yapılır.

...

(3) Kurum müdürlü ünçe, çalı ma izni verilmesi istenen e itim personelinin (Ek ibare:RG-5/7/2014-29051) ve di er personelin bu izne esas olan belgelerini eksiksiz olarak tamamlamak suretiyle evrakı kurumun do rudan ba lı bulundu u millî e itim müdürlü üne teslim edilir. Nitelik ve artları uygun bulunanlara müracaattan itibaren 10 gün içinde çalı ma izni valilikçe düzenlenir. Valilikten çalı ma izni alınmadan personel i e ba latılamaz..."

25. Yönetmelik'in "Çalı ma izinlerinin uzatma onayı" kenar ba lıklı 27. maddesi öyledir:

"(1) Kurum müdürünçe e itim personelinden görevine devam edeceklerin listesi ile birlikte yeniden düzenlenen sözle meleri, önceki sözle menin bitim tarihinden en geç 30 gün önce çalı ma izinlerinin uzatılma onayı toplu olarak alınmak üzere millî e itim müdürlüklerine verilir. Millî e itim müdürlüklerince kurum ve e itim personelinin ma duriyetine meydan verilmeyecek ekilde eski sözle menin bitim tarihinde çalı ma izinlerinin uzatılma onayı verilir."

26. 667 sayılı OHAL KHK'sının "Kapatılan kurum ve kurulu lara ili kin tedbirler" kenar ba lıklı 2. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

" (1) Milli güvenli e tehdit olu turdu u tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenen;

...

b) Ekli (II) sayılı listede yer alan özel ö retim kurum ve kurulu ları ile özel ö renci yurtları ve pansiyonları...kapatılmı tır.

...

(3) Milli güvenli e tehdit olu turdu u tespit edilen yapı, olu um veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeli i veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı belirlenen ve ekli listelerde yer almayan ..., özel ö retim kurum ve kurulu ları...vakıf yüksekö retim kurumları...ilgili bakanlıklarda bakan tarafından olu turulacak komisyonun teklifi üzerine bakan onayı ile kapatılır...."

B. Uluslararası Hukuk

1. İlgili Sözleşme

27. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme/AHS) "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"1. Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyu mazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş ba ımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir. ..."

2. Bir suç ile itham edilen herkes, suçlulu u yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılır. ..."

28. Sözleşme'nin "Özel ve aile hayatına saygı hakkı" kenar başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazı masına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

(2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sa lı ın veya ahlakın veya ba kalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İtihatı

29. Masumiyet karinesine ili kin itihat için bkz. *dris Erda* , B. No: 2018/21949, 20/5/2021, §§ 35-42; özel hayata saygı hakkına ili kin itihat için bkz. *Bilal Bilen* , B. No: 2016/1474, 7/11/2019, §§ 20-28; *Tamer Mahmuto lu* [GK], B. No: 2017/38953, 23/7/2020, §§ 37-67.

30. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (A HM) itihatlarına göre kanunla öngörülme kriteri, kendi içinde üç temel prensibi içermektedir. İlk olarak müdahale te kil eden eylem, mevzuatta yer alan bir düzenlemeye dayanmalıdır. İkinci olarak bu düzenlemenin mutlaka eklî anlamda kanunla yapılması zorunlu olmayıp anılan art, devletin temel hak ve özgürlüklere müdahalesi için kendisine yetki veren bir hukuk kuralının varlığı eklinde anlaşılmalıdır. Buna göre müdahalenin dayana ını te kil eden düzenleme, ilgili ki i açısından yeterli derecede ula ılabilir olmalıdır. Son olarak söz konusu düzenleme, hitap ettiği ki iler bakımından davranı larını ona göre yönlendirme ve belli ko ullar çerçevesinde eylemleri neticesinde meydana gelebilecek sonuçları öngörebilmeye olanak sa layacak açıklıkta olmalıdır (*Silver ve di erleri/Birle ik Krallık* , B. No: 5947/72, 6205/73..., 25/3/1983, §§ 86-88).

V. NCELEME VE GEREKÇE

31. Anayasa Mahkemesinin 6/1/2022 tarihinde yaptığı oldu u toplantıda ba vuru incelenip gere i dü ünüldü:

A. Adli Yardım Talebi Yönünden

32. Ba vurucu, bireysel ba vuru harç ve masraflarını kar ılayacak gelirinin olmadı nı belirterek adli yardım talebinde bulunmu tur.

33. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet erif Ay* (B. No: 2012/1181, 17/9/2013) kararında belirtilen ilkeler dikkate alınarak geçimini önemli ölçüde güçle tirmeksizin yargılama giderlerini ödeme gücünden yoksun oldu u anla ılan ba vurucunun açıkça dayanaktan yoksun olmayan adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

B. Ba vuruyu nceleme Usulü

34. Anayasa, temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ili kin olarak ola an ve ola anüstü dönemler için iki ayrı hukuki rejim öngörmektedir. Ola an dönemde temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması rejimi Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenmi ken ola anüstü dönemde temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması ya da kullanılmasının durdurulması rejimi Anayasa'nın 15. maddesinde yer almaktadır (AYM, E.2018/89, K.2019/84, 14/11/2019, § 5).

35. Anayasa'nın 15. maddesine göre sava , seferberlik hâllerinde veya ola anüstü durumlarda temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının kısmen veya tamamen durdurulması ve bunlar için Anayasa'nın di er maddelerinde öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınması mümkündür. Ancak Anayasa'nın 15. maddesiyle bu hususta tanınan yetki de sınırsız de ildir. Anayasa'nın di er maddelerinde öngörülen güvencelere aykırı tedbirlerin milletlerarası hukuktan do an yükümlülükleri ihlal etmemesi ve durumun gerektirdi i ölçüde olması gerekmektedir. Ayrıca bu durumlarda dahi ki inin ya am hakkına, maddi ve manevi varlı mının bütünlü üne dokunulması, din, vicdan, dü ünçe ve kanaatlerini açıklamaya zorlanması ve bunlardan dolayı suçlanması yasaklanmı ; suç ve cezaların geriye yürümemesi ilkesi ile masumiyet karinesinin bu hâllerde de geçerli oldu u kabul edilmi tir (AYM, E.2018/89, K.2019/84, 14/11/2019, § 8; *Aydın Yavuz ve di erleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017 §§ 185, 186).

36. Bu durumla birlikte bir tedbirin OHAL tedbiri olarak nitelendirilebilmesi ve incelemenin Anayasa'nın OHAL dönemi için öngördü ü denetim rejimi kapsamında yapılabilmesi için Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında açıkladı ı ko ulların da bulunması gerekir. Bu ba lamda tedbirin OHAL tedbiri olarak kabul edilmesi için ola anüstü durumun var olması ve ilan edilmesi, tedbirin ola anüstü hâlin ilanına sebep olan tehdit veya tehlikelerin bertaraf edilmesine yönelik olması ve ola anüstü hâl süresiyle sınırlı uygulanması ekindeki ko ullar da bulunmalıdır (*Aydın Yavuz ve di erleri*, §§ 188-191; AYM, E.2018/89, K.2019/84, 14/11/2019, § 11; *Tamer Mahmuto lu* [GK], B. No: 2017/38953, 23/7/2020, §§ 71-75).

37. Tedbirlerin OHAL'in süresini a tı ı durumlara ili kin yapılacak incelemelerde ise Anayasa'nın 15. maddesi dikkate alınamaz. Bu kapsamdaki ba vurular, Anayasa'nın ilgili hükümleri ile ola an dönemde hak ve özgürlükleri sınırlama ve güvence rejimi bakımından temel öneme sahip olan 13. maddesi ba lamında incelenecektir (benzer yöndeki de erlendirmeler için bkz. *Tamer Mahmuto lu*, § 76).

38. Ba vuru konusu tedbirin OHAL ilanına neden olan tehditlerin veya tehlikelerin bertaraf edilmesine yönelik oldu u açıktır. Ancak söz konusu tedbirin Millî E itim Bakanlığı nın valiliklere gönderdi i Genelge'ye dayanan bir idari i lemle, OHAL süresini de a acak ekilde uygulandı ı anlaşılmı tır. Di er yandan OHAL döneminde çıkarılan bir kanun ya da kanun hükmünde kararnamede anılan tedbire yer verilmedi i de görülmü tür. Sonuç olarak ba vurucunun ikâyet etti i uygulamanın OHAL süresini a ar ekilde uygulandı ı gözetildi inde somut olayda Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında bir inceleme yapılamayaca ı de erlendirilmi tir. Bu ba lamda ba vuru, Anayasa'nın ola an dönemde hak ve özgürlükleri sınırlama ve güvence rejimi bakımından temel öneme sahip olan 13. maddesi ba lamında incelenecektir.

39. Ayrıca Millî E itim Bakanlığı nın yazıları ve Genelge içeri i gözetildi inde Genelge kapsamında kalan ki ilerin çalı ma izinlerinin iptali ile ba ka bir özel ö retim kurumunda çalı ma izni düzenlenmeyece ine ili kin yasa ın ve bu bilgilerin MEBB S'e i lenmesinin tek bir idari i lemle uygulandı ı anlaşılmı tır. Bu ba lamda MEBB S modülüne "667 sayılı KHK ile kurumu kapatıldı ve 2016/..." ekinde dü ülen erhin ilgili ki iye herhangi bir özel ö retim kurumunda çalı ma izni düzenlenmeyece i anlamına gelmesinin de (bkz. § 19) bu tespiti vurguladı ı söylenebilir. Ayrıca iznin ki inin çalı mak istedi i okula münhasıran verilmesi nedeniyle aynı izne dayanılarak ba ka bir özel ö retim kurumunda çalı manın mümkün olmadı ı görülmü tür. Bu hâlde çalı ma iznine konu kurumun kapatılması hâlinde çalı ma iznin bir fonksiyonunun kalmayaca ı, iptalin sadece fiilî durumun tespitini sa layaca ı da açıktır. Açıklamalar çerçevesinde çalı ma yasa ının çalı ma iznin iptalinin do al sonucu olarak öngörüldü ü, bu ba lamda ayrı ayrı idari i lemlere veya incelemeye tabi olmadı ı söylenebilir. Bu ba lamda çalı ma iznin iptali ve bu durumun sonucu olarak öngörülen özel ö retim kurumlarında çalı ma yasa ının tek bir tedbir olarak incelenmesi gerekir.

C. Masumiyet Karinesinin ihlal Edildi ine İli kin İddia

1. Ba vurucunun İddiaları

40. Ba vurucu; hakkında herhangi bir yargı kararı ya da açılmı bir soru turma olmaksızın terör örgütleriyle kendisinin irtibatlandırılmasının mümkün olmadı ını, idarenin KHK ile kapatılan okullarda çalı anları pe inen terör örgütü üyesi olarak kabul etti ini, hakkında açılmı bir soru turma ya da kovu turmanın mevcut olmadı ını, suç i lemedi i ve suçla ba lantısı ispat edilmedi i sürece hakkında çalı mama cezası verilemeyece ini vurgulayarak masumiyet karinesinin ihlal edildi ini ileri sürmü tür.

2. De erlendirme

41. Masumiyet karinesi, Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Suçlulu u hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.*" ekinde düzenlenmi tir. Anayasa'nın 36. maddesinde ise herkesin iddia ve savunma ile *adil yargılanma* hakkına sahip oldu u belirtilmektedir. Anılan maddeye *adil yargılanma* ibaresinin eklenmesine ili kin gerekçede, Türkiye'nin taraf oldu u uluslararası sözleşme de güvence altına alınan adil yargılama hakkının madde metnine dâhil edildi i vurgulanmı tır. Nitekim Sözleşme'nin 6. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, kendisine bir suç isnat edilen herkesin suçlulu u yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılaca ı düzenlenmi tir. Bu itibarla masumiyet karinesi, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının bir unsuru

olmakla beraber suçlulu u hükmen sabit oluncaya kadar kimsenin suçlu sayılamayaca na dair 38. maddesinin dördüncü fıkrasında ayrıca düzenlenmi tir (*Fameka n . Plastik San ve Tic. Ltd. irketi*, B. No: 2014/3905, 19/4/2017, § 27).

42. Masumiyet karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir ki inin adil bir yargılama sonunda suçlu oldu una dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerekti ini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin de bir gere ini olu turmaktadır (AYM, E.2013/133, K.2013/169, 26/12/2013). Anılan karine, ki inin suç i ledi ine dair kesinle mi bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına almaktadır. Ayrıca hiç kimse, suçlulu u hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilemez ve suçlu muamelesine tabi tutulamaz (*Kür at Eyol*, B. No: 2012/665, 13/6/2013, § 26).

43. Adil yargılanma hakkının bir unsuru olan masumiyet karinesinin sa ladı ı güvencenin iki yönü bulunmaktadır. Güvencenin ilk yönü; ki i hakkındaki ceza yargılaması sonuçlanıncaya kadar geçen, bir ba ka ifadeyle ki inin ceza gerektiren bir suçla itham edildi i (suç isnadı altında oldu u) sürece ili kin olup suçlu oldu una dair hüküm tesis edilene kadar ki inin suçlulu u ve eylemleri hakkında erken açıklamalarda bulunulmasını yasaklar. Güvencenin bu yönünün kapsamı sadece ceza yargılamasını yürüten mahkemeye sınırlı de ildir. Güvence aynı zamanda di er tüm idari ve adli makamların da i lem ve kararlarında, suçlulu u hükmen sabit oluncaya kadar ki inin suçlu oldu u yönünde ima ya da açıklamalarda bulunmamasını gerekli kılar. Dolayısıyla sadece suç isnadına konu ceza yargılaması kapsamında de il ceza yargılaması ile e zamanlı olarak yürütülen di er hukuki süreç ve yargılamalarda da (idari, hukuk, disiplin gibi) masumiyet karinesinin ihlali söz konusu olabilir (*Galip ahin*, B. No: 2015/6075, 11/6/2018, § 39).

44. Güvencenin ikinci yönü ise ceza yargılaması sonucunda mahkûmiyet dı nda bir hüküm kuruldu unda devreye girer ve daha sonraki yargılamalarda ceza gerektiren suçla ilgili olarak ki inin masumiyetinden üphe duyulmamasını, kamu makamlarının toplum nezdinde ki inin suçlu oldu u izlenimini uyandıracak i lem ve uygulamalardan kaçınmasını gerektirir (*Galip ahin*, § 40).

45. Masumiyet karinesinin sa ladı ı ve yukarıda anılan güvencenin dı nda kalan, ayrıca suç isnadına ve suç ithamına ili kin olmayan durumlara yönelik ihlal iddiaları ise masumiyet karinesinin kapsamı içinde yer almamaktadır.

46. Somut olayda ba vurucu hakkında herhangi bir ceza yargılamasının bulunmadı ı açıktır. Bununla birlikte bireysel ba vuruya konu derece mahkemesi kararında ba vurucunun terör örgütü ile irtibatı ve iltisakı oldu una ili kin bir de erlendirme yapılmadı ı, bir suç ithamı bulunmadı ı, bireysel ba vuruya konu edilen derece mahkemesindeki yargılamanın bir ceza yargılaması niteli i ta imadı ı, kararda kullanılan dilin ba vurucunun masumiyetini sorgulamadı ı de erlendirilmi tir.

47. Buna göre hakkında ceza yargılaması ve suç isnadı bulunmayan, herhangi bir suçla itham da edilmeyen ba vurucunun ihlal iddialarının masumiyet karinesi kapsamına girmedi i anla ılmı tir.

48. Açıklanan gerekçelerle ba vurunun bu kısmının *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

D. Özel Hayata Saygı Hakkının ihlal Edildi ine li kin ddi

1. Ba vurucunun iddiaları ve Bakanlık Görü ü

49. Ba vurucu;

i. Hakkındaki idari i lemin çalı tı ı okulun durumundan kaynaklandı nı, özel okulların kanunlara uygun kurularak çalı tı nı, kamu okullarına atanamadı nı, geçimini sa lamak için özel okulda çalı mak zorunda kaldı nı belirtmi tir. Devletin izni ve denetiminde çalı an okulun terörle ba lantısını devletin bile yıllardır yaptı ı denetimlere ra men tespit edemedi i gözetildi inde kendisinin bu durumu bilmesinin mümkün olmadı nı iddia etmi tir. Hakkında açılan bir soru turma olmadı nı ve terör örgütüyle bir ba nın bulunmadı nı vurgulayarak devletin izniyle açılan okulda çalı masına dayanılarak mesle ini yapmasının engellenemeyece ini ifade etmi tir.

ii. Çalı ma izninin iptaline dayanak olarak gösterilen Genelge'nin normlar hiyerar isine aykırı oldu unu zira Millî E itim Bakanlı nın bu Genelge ile Anayasa'ya ve kanuna aykırı bir düzenleme getirdi ini, dahası kanun ya da yönetmelikte düzenlenmeyen bir yasa nın Genelge ile uygulandı nı vurgulamı tir. Genelge hükümlerinin hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesine aykırı oldu unu, sınırlarının belli olmadı nı ve idarenin keyfî uygulamalarına kar ı önlem içermedi ini ifade etmi tir. Çalı ma izninin iptali ve yeniden çalı ma izni verilmemesi için terör örgütüyle ba lantısının idare ve yargı makamları tarafından net bir ekilde ortaya konulamadı nı, bu yönde bir inceleme yapılmadan davasının da reddedildi ini ifade etmi tir. Yıllarca çalı ması sonucu elde etti i diplomasının idarenin bir i lemiyle geçersiz kılındı nı vurgulayan ba vurucu; özel hayata saygı, adil yargılanma, mülkiyet ve çalı ma hakları ile e itlik ilkesinin ihlal edildi ini ileri sürmü tür.

50. Bakanlık görü ünde u de erlendirmelere yer verilmi tir:

i. Ba vurucunun iddialarının çalı ma hakkı kapsamında kaldı ı, bu nedenle konu bakımından yetkisizlik kararı verilmesi gerekti i belirtilmi tir.

ii. Ayrıca 667 sayılı OHAL KHK'sı, 5580 sayılı Kanun hükümleri ile Genelge hatırlatıldıktan sonra Genelge'nin iptali talepli davanın derdest oldu u, özel ö retim kurumlarında çalı acak personele valilik tarafından çalı ma izni onayı verilmesi artının arandı ı, yetki ve usulde paralellik ilkesi gere i de valilik tarafından verilen çalı ma izinlerinin yine valilik tarafından iptal edilebildi i vurgulanmı tir. Uyu mazlıkta da ba vurucunun çalı ma izninin yasal düzenlemelere uygun olarak Valilik tarafından iptal edildi i ve iptal sebebine uygun olarak da ba ka bir e itim kurumu için çalı ma izni onayı verilmeyece i hususunun sisteme i lendi i vurgulanarak idari i lemin kanuni dayana nın bulundu u de erlendirmesine yer verilmi tir.

iii. Ba arısız darbe giri imi sonrası ulusal güvenli in tekrar temin edilmesi için ola anüstü hâl ilan edilmek zorunda kalındı ı ve bu ciddi terör tehdidiyle ba edebilmek için gereken tedbirlere ba vuruldu u belirtilmi tir. Bu kapsamda millî güvenli e tehdit olu turdu u tespit edilen FETÖ/PDY'ye aidiyeti, bu örgütle iltisakı veya irtibatı oldu u de erlendirilen özel ö retim kurumlarının kapatılması ve bu kurumlarda çalı an personelin resmî ya da özel ö retim kurumlarında çalı malarına

ili kin çalı ma izni verilmemesi ekinde uygulama yapıldı ı vurgulandıktan sonra ba vurucunun özel hayatına yapıldı mı iddia etti i müdahalenin ciddi terör tehdidi altında olan ülkede ulusal güvenlik ile kamu düzeninin sa lanması ve suç i lenmesinin önlenmesi gibi *me ru amaçlar* güttü ü ifade edilmi tir.

iv. Di er yandan ba vurucunun Millî E itim Bakanlığı na ba lı resmî kurumlar ve özel ö retim kurumlarında çalı abilmesine olanak sa layan çalı ma izin onayının düzenlenmemesi yönünde getirilen tedbirin yalnızca ba vurucunun sınıf ö retmenli i mesle i ile sınırlı oldu u, bunun dı nda ba vurucunun gelir getirici herhangi bir ekonomik faaliyette bulunmasına ya da ba ka alanlarda çalı masına engel bir durumun söz konusu olmadı ı, ba vurucunun da somut olarak ba ka i llerde çalı amayaca ına ili kin bir iddiasının bulunmadı ı vurgulanmı tir.

51. Ba vurucu, Bakanlık görü üne kar ı sundu u beyanında;

i. Millî E itim Bakanlığı Özel Ö retim Kurumları Genel Müdürlü ünün 2/6/2020 tarihli yazısı ile Valili in yeniden de erlendirmesi sonucu 28/5/2020 tarihli komisyon kararı ile çalı ma izni iptal kararının kaldırıldı ını ve Millî E itim Bakanlığı na ba lı ö retim kurumlarında çalı masına engel bir durumun olmadı ının kendisine bildirildi ini, Bakanlı ın görü yazısında hâlen iptal i leminin savunulmasının çeli ki olu turdu unu belirtmi tir

ii. Ayrıca ba ka bir i te çalı abilece i yönündeki Bakanlık görü ünün hiçbir hukuki de erinin olmadı ını, yıllarca ö retmenlik yaptı ını, müdahalenin hukuksuz ve keyfî oldu unu, Bakanlık görü ünü kabul etmedi ini belirtmi tir.

2. De erlendirme

52. Anayasa'nın "*Özel hayatın gizlili i*" kenar ba lıklı 20. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı öyledir:

"Herkes, özel hayatına ... saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ... gizlili ine dokunulamaz."

53. Anayasa Mahkemesi, olayların ba vurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile ba lı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16).

54. Ba vurucunun iddialarının çalı ma izninin iptal edilmesi ve ba ka bir ö retim kurumunda çalı masına izin verilmemesi nedeniyle mesle ini yapamamasına ili kin oldu u görülmü tür. Ki ilerin mesleki hayatlarının onların özel hayatlarıyla sıkı bir ili kisinin oldu u ve meslek hayatına yönelik tedbirlerin ya da müdahalelerin söz konusu oldu u dava süreçlerinde özel hayata saygı hakkının gündeme geldi i yadsınamaz. Bununla birlikte öncelikle bu tür i lemlerin mesleki hayata yönelik tedbirlerin ya da müdahalelerin hangi durumlarda *özel hayat* kapsamında görülmeye uygun oldu u veya ba vuru konusu edilen uyu mazlıkların hangilerinin bu ba lamda uygulanabilir kabul edilece i hususlarında ölçütler belirlenmesi ve bu ölçütler dikkate alınarak de erlendirmeler yapılması gerekmektedir (*Tamer Mahmuto lu*, § 82).

55. Somut ba vurunun da bu yönüyle ele alınması ve yapılacak de erlendirmeler neticesinde özel hayata saygı hakkının uygulanabilir oldu u sonucuna ula ılması durumunda ba vurucunun tüm iddialarının özel hayata saygı hakkı ba lamında incelenmesi gerekti i de erlendirilmektedir.

a. Uygulanabilirlik Yönünden

56. Anayasa Mahkemesi, önceki birçok kararında özel hayata saygı hakkının ki inin çevresinde bulunanlarla temas kurma hakkını içerdi ini, özel bir sosyal hayat sürdürmeyi güvence altına aldı nı ve ki ilerinin mesleki hayatlarının özel hayatlarıyla sıkı bir ili ki içinde oldu unu vurgulamı tır (K. ., B. No: 2013/1614, 3/4/2014, § 36; *Serap Tortuk*, B. No: 2013/9660, 21/1/2015, § 37; *Bülent Polat* [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015 § 62; *Ata Türkeri*, B. No: 2013/6057, 16/12/2015, § 31; Ö.Ç.; B. No: 2014/8203, 21/9/2016, § 50; *Haluk Öktem* [GK], B. No: 2014/13433, 13/10/2016, § 27; *E.G.* [GK], B. No: 2014/12428, 13/10/2016, § 34).

57. Anayasa Mahkemesi yakın tarihte açıkladı ı *Tamer Mahmuto lu* kararında, özel hayata ili kin hususların ki inin mesle i ile ilgili tasarruflara esas alındı ı durumlarda *özel hayata saygı hakkının* uygulanabilir oldu una ve özel hayata ili kin herhangi bir nedene dayanılmaksızın mesleki hayata yönelen müdahalelerin özel hayata saygı hakkı kapsamında de erlendirilebilmesi için gerekli olan ko ulların neler oldu una ili kin detaylı de erlendirmelerde bulunmu tur (*Tamer Mahmuto lu*, §§ 84-90).

58. Somut olayda silahlı terör örgütü FETÖ/PDY ile irtibatlı oldu undan bahisle ba vurucunun çalı tı ı özel okulun 667 sayılı OHAL KHK'sı ile kapatıldı ı, Millî E itim Bakanlı ının Genelgesi do rultusunda da ba vurucunun çalı ma izninin iptal edilerek ba ka bir özel kurumda ö retmen olarak çalı abilmesi için çalı ma izni düzenlenmemesi yönünde yasak getirildi i anla ılmış tır. Öncelikle belirtilmelidir ki ba vurucunun ö retmenlik mesle ini icra etmesinin engellenmesine yönelik müdahale özel hayata saygı hakkının otomatik olarak uygulanabilirli ini sa lamaz. Özel hayata saygı hakkının uygulanabilir oldu u sonucuna ula ılabilmesi için belirtilen kararlarda açıklanan kriterler kapsamında somut olayın de erlendirilmesi gerekir.

59. Ba vuru dosyası incelendi inde ba vurucunun mesleki hayatına yönelik olarak alınan tedbirin özel hayata ili kin herhangi bir nedene dayanmadı ı görülmektedir. Ba vurucunun çalı ma izninin iptaliyle birlikte 29/7/2016 tarihinde konulan ve mesle in icrasını engelleyen yasa ın 28/5/2020 tarihinde kaldırıldı ı anla ılmış tır. Bu durumda ba vurucunun mesleki hayatına yönelik müdahalenin özel ö retim kurumlarında ö retmen olarak çalı masının yasaklandı ı da dikkate alındı ında *özel hayatına* ciddi ekilde etki etti i ve bu etkinin belirli bir a ırlık düzeyine ula tı ı söylenebilir. Zira alınan tedbirin ba vurucunun ba kaları ile ili ki kurabilme ve geli tirebilme imkânını önemli ölçüde zayıflatması, sosyal ve mesleki itibarını koruyabilmesi ile mesle ini icra edebilmesi açısından ciddi sonuçlar do urması muhtemeldir. Bu durumda sonuca dayalı nedenlerle ba vurunun *özel hayata saygı hakkı* kapsamında incelenebilir nitelikte oldu u kanaatine varılmı ve ba vurucunun mesle ini icra etmesinin engellenmesine ili kin iddiaları bir bütün hâlinde anılan hak kapsamında de erlendirilmi tir.

b. Kabul Edilebilirlik Yönünden

60. Bireysel ba vuru yoluyla Anayasa Mahkemesine ba vurulabilmesi için ola an kanun yollarının tüketilmi olması gerekir. Temel hak ve özgürlüklere saygı, devletin tüm

organlarının anayasal ödevi olup bu ödevin ihmal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan hak ihlallerinin düzeltilmesi idari ve yargısal makamların görevidir. Bu nedenle temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildi ine ili kin iddiaların öncelikle derece mahkemeleri önünde ileri sürülmesi, bu makamlar tarafından de erlendirilmesi ve bir çözüme kavu turulması esastır (*Ay e Zıraman ve Cennet Ye ilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 16).

61. Anayasa Mahkemesine bireysel ba vuru, iddia edilen hak ihlallerinin derece mahkemelerince düzeltilmemesi hâlinde ba vurulabilecek ikincil nitelikte bir ba vuru yoludur. Bireysel ba vuru yolunun ikincil niteli i gere i, Anayasa Mahkemesine bireysel ba vuruda bulunabilmek için öncelikle ola an kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Bu ilke uyarınca ba vurucunun ikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip oldu u bilgi ve kanıtlarını zamanında bu makamlara sunması, aynı zamanda bu süreçte dava ve ba vurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermi olması gerekir (*Ay e Zıraman ve Cennet Ye ilyurt*, § 17).

62. Her hâlükârda bir ba vuru yolunun tüketilmesinin gerekli olması için ula ılabilir olması, ihlal iddiaları yönünden makul bir ba arı ansı sunma ve yeterli giderim sa lama kapasitesine sahip olması gerekir. Belli bir ba vuru yolunun soyut olarak belirtilen niteliklere sahip olması yeterli de ildir. Bu yolun uygulamada da anılan niteliklere sahip olması ya da en azından sahip olmadı ının kanıtlanmamı olması gerekir. Bununla birlikte soyut olarak makul bir ba arı sunma kapasitesi bulunan bir yolun uygulamada ba arıya ula mayaca ına dair üphe, o ba vuru yolunun tüketilmemesini haklı kılmaz (*Ramazan Korkmaz*, B. No: 2016/36550, 19/7/2017, § 33).

63. Somut olayda çalı ma izninin iptali ve yeniden çalı ma izni verilmemesine ili kin idari kararların de erlendirilmesini sa lamaya yönelik Millî E itim Bakanlı ının talimatıyla komisyonlar kuruldu u anla ılmı tır. Millî E itim Bakanlı ının yazısı (bkz. § 19) incelendi inde valiliklerde olu turulan komisyonların yeniden inceleme yaparak terör örgütüne üyeli i veya örgütle iltisakı ya da irtibatı olmadı ı tespit edilen ki ilerinin Millî E itim Bakanlı ına bildirmekle sınırlı bir i levi bulunmaktadır. Komisyonun bildirdi i ki ilerinin durumlarının Millî E itim Bakanlı ında bakan yardımcısı ba kanlı ında çalı an kurul tarafından de erlendirilece i öngörölmü tür.

64. Millî E itim Bakanlı ının komisyonun i leyi ine ili kin açıklamaları ve mevzuat birlikte de erlendirildi inde anılan komisyonun kurulu u, yapısı, çalı ma usulü, komisyona ba vuru ekli ve kararlarına kar ı ba vuru yolları ile kararlarının niteli ine ili kin bir düzenleme olmadı ı görölmü tür. Ayrıca komisyonun nasıl ve hangi belgelere göre bir inceleme yapaca ı ve do abilecek zararların giderimine ili kin karar alma yetkisine ili kin de bir açıklık mevcut de ildir. Bu durumda komisyona ba vuru yolunun ileri sürülen hak ihlali iddialarını esastan incelemek suretiyle gerekti inde giderim sa layabilecek nitelikte, tüketilmesi gereken etkili bir yol oldu u kabul edilemez. Dolayısıyla ba vurucunun bireysel ba vuru yapabilmesi için hak ihlalini çözmeye etkili ve yeterli bir yol olmadı ı anla ılan komisyona ba vurması beklenemez.

65. Bu durumla birlikte Anayasa Mahkemesi açısından idari makamlar ve derece mahkemeleri tarafından ba vurucular lehine bir tedbir ya da kararın alınması suretiyle ihlalin tespit edilmesi ve verilen karar ile bu ihlalin uygun ve yeterli biçimde giderilmesi hâlinde ilgili tarafın artık ma dur oldu u ileri sürülemeyecektir. Ma dur sıfatının ortadan kalkması, özellikle ihlal edildi i ileri sürülen hakkın niteli i ve ihlali tespit eden kararın gerekçesi ile bu kararın ardından ilgili açısından u radı ı zararların varlı ını devam ettirip ettirmedi ine ba lıdır (*Sadık Koçak ve di erleri*, B. No: 2013/841, 23/1/2014 §§ 83, 84).

66. Anayasa Mahkemesinin anılan kararından hakkı ihlal edilen kişinin ma dur sıfatının kalktığı kabul edilebilmesi için, *ihlalin (hukuka aykırılı m) tespit edilmesi ve ihlalin sonuçlarının giderilmesinin* gerekti i anlaşılmaktadır. Somut olayda ise ba vurucu hakkında 29/7/2016 tarihinde getirilen çalı ma yasa mın komisyon kararıyla 28/5/2020 tarihinde kaldırıldı ı, bu süreçte ba vurucunun mesle ini icra edemedi i görülmü tür. Bir genelgeyle kuruldu u anlaşılan komisyonun ba vurucu hakkında tesis edilen i lemin kanunili ini tartışarak hukuka aykırı oldu unu tespit etmesinin mümkün olmadığı ve ihlalin sonuçlarını ortadan kaldıracak ekilde giderim sa ladı na dair bir verinin de bulunmadı ı gözetildi inde ba vurucunun ma dur sıfatının oldu u sabittir. Açıklanan gerekçeyle açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezli ine karar verilmesini gerektirecek ba ka bir neden de bulunmadı ı anlaşılan özel hayata saygı hakkının ihlal edildi ine ili kin iddianın kabul edilebilir oldu una karar verilmesi gerekir.

c. Esas Yönünden

67. Özel hayata saygı hakkına yönelik negatif ve pozitif yükümlülükler arasındaki sınırların kesin biçimde tanımlanması ve birbirinden ayrılması her zaman mümkün de ildir. Devlet için öngörülen negatif yükümlülükler, her durumda özel hayata saygı hakkına keyfî surette müdahaleden kaçınmayı gerekli kılar. Pozitif yükümlülükler de özel hayata saygı hakkının korunmasını ve bireyler arası ili kiler alanında olsa da özel hayata saygının güvencelerini sa lamaya yönelik olaya özgü tedbirlerin alınmasını zorunlu kılar (benzer yöndeki de erlendirmeler için bkz. *Adnan Oktar (3)*, B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 32; *Ömür Kara ve Onursal Özbek*, B. No: 2013/4825, 24/3/2016, § 46; *Tamer Mahmuto lu*, § 98).

68. Ba vurucunun ö retmen olarak çalı masına imkân sa layan çalı ma izninin idare tarafından iptal edilerek ba ka bir kurumda çalı masına olanak verecek yeni bir çalı ma izninin düzenlenmesinin yasaklandı ı, derece mahkemelerinin de bu i lemi onayladı ı dikkate alındı ında ba vurunun devletin negatif yükümlülükleri ba lamında incelenmesi gerekti i de erlendirilmektedir.

(i) Müdahalenin Varlı ı

69. Ba vurucunun çalı ma izninin iptal edilmesi ve bir daha özel ö retim kurumlarında çalı ma izni verilmemesi ekinde tesis edilen idari i lemin yargı kararıyla iptal edilmeyerek kesinle mesi, bu suretle mesle ini yapma imkânından mahrum bırakılması nedeniyle ba vurucunun özel hayata saygı hakkına müdahalede bulunuldu u sonucuna varılmış tır.

(ii) Müdahalenin İhlal Olu turup Olu turmadı ı

70. Anayasa'nın 13. maddesi öyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere ba lı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

71. Yukarıda belirlenen müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen ko ullara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 20. maddesini ihlal edecektir. Bu sebeple sınırlamanın

Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut ba vuruya uygun dü en, kanun tarafından öngörülme, me ru amaç ta ıma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama kriterlerine uygun olup olmadı ının belirlenmesi gerekir (R.G. [GK], B. No: 2017/31619, 23/7/2020, § 82; *Halil Berk*, B. No: 2017/8758, 21/3/2018, § 49; *Süveyda Yarkin*, B. No: 2017/39967, 11/12/2019, § 32; *ennur Acar*, B. No: 2017/9370, 27/2/2020, § 34).

(1) Genel lkeler

72. Anayasa uyarınca temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamaların öncelikle kanunla öngörülmesi olması gerekir. Anayasa Mahkemesinin yerle ik içtihadına göre de Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan kanunilik ölçütünün kar ılanması için müdahale ekli anlamda bir kanuna dayanmalıdır (*Mehmet Akdoğan ve di erleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 31; *Bülent Polat* [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, § 75; *Fatih Saraman* [GK], B. No: 2014/7256, 27/2/2019, § 65; *Turgut Duman*, B. No: 2014/15365, 29/5/2019, § 66; *Tamer Mahmuto lu*, § 103).

73. Bununla birlikte temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ili kin kanunların eklen var olması yeterli de ildir. Kanunilik ölçütü aynı zamanda maddi bir içeri i de gerektirmekte olup bu noktada kanunun niteli i önem kazanmaktadır. Kanunla sınırlama ölçütü sınırlamanın eri ilebilirli ini, öngörülebilirli ini ve kesinli ini ifade etmekte; böylece uygulayıcının keyfi davranı larının önüne geçti i gibi ki inin hukuku bilmesine de yardımcı olmakta; bu yönüyle hukuk güvenli i teminatı sa lamaktadır (*Halime Sare Aysal* [GK], B. No: 2013/1789, 11/11/2015, § 62; *Fatih Saraman*, § 66; *Turgut Duman*, § 67; *Tamer Mahmuto lu*, § 104).

74. Kanunun bu gerekliliklere uygun oldu unun söylenebilmesi için yeterince ula ılabilir olması, vatandaşların belirli bir olaya uygulanabilir nitelikteki hukuk kurallarının varlı ı hakkında yeterli bilgiye sahip olabilmesi, ayrıca ilgili normun keyfili e kar ı uygun bir koruma sa laması, yetkili makamlara verilen yetkinin geni li ini ve icra edilme biçimlerini yeterli bir netlikte tanımlaması gerekmektedir (*Halime Sare Aysal*, § 63; *Fatih Saraman*, § 67; *Turgut Duman*, § 68; *Tamer Mahmuto lu*, § 105).

75. Hukukun kendisi -beraberinde getirece i idari prati in dı ında- söz konusu i lemin me ru amacını da gözönünde tutarak keyfi müdahalelere kar ı bireyi korumak için yetkili makamlara bırakılan takdir yetkisinin kapsamını yeterince açık bir ekilde göstermelidir. Di er bir anlatımla hukuk sistemi, kamu makamlarına hangi ko ullarda ve hangi sınırlar içinde müdahalelerde bulunma yetkisinin verildi ini açık ifadelerle ortaya koyacak nitelikte olmalı ve bu ba lamda ilgili müdahalenin muhataplarına müdahaleye zemin hazırlayan ko ullar ile müdahalenin sonuçları açısından bir öngörüde bulunabilmeleri imkânı tanımalıdır (*Halime Sare Aysal*, § 64; *Fatih Saraman*, § 68; *Turgut Duman*, § 69; *Tamer Mahmuto lu*, § 106).

76. Öte yandan her ihtimale çözüm getiremeyecek olan yasal mevzuatın sa ladı ı koruma seviyesi, büyük ölçüde ilgili metnin düzenledi i alan ve içeri iyle birlikte muhataplarının niteli i ve sayısı ile yakından ba lantılıdır. Bu nedenle kuralın karma ık olması ya da belirli ölçülerde soyutluk içermesi ve buna ba lı olarak hukuki yardım ile tam olarak anla ılabilir hâle gelmesi tek ba ına hukuken öngörülebilirlik ilkesine aykırı görülemez. Bu kapsamda hak ya da özgürlü e müdahale eden kural belirli ölçülerdeki takdir alanını elbette uygulayıcıya bırakabilir. Fakat bu takdir alanının sınırlarının da yeterli

açıklıkta belirlenmesi ve kuralın öngörülebilirli i sa layacak ekilde asgari bir kesinlik içermesi zaruridir (*Halime Sare Aysal*, § 65; *Fatih Saraman*, § 69; *Turgut Duman*, § 70; *Tamer Mahmuto lu*, § 107).

77. Nihayetinde söz konusu ko ulların yerine getirilip getirilmedi ini denetleyecek merci olan yargı organları, müdahalelere dayanak olarak gösterilen kanuni düzenlemelerin eri ilebilir, öngörülebilir ve kesin nitelikte olup olmadı nı irdelemekle, en ba ta da ilgili kanuni düzenlemeleri önlerine gelen davalarda anılan çerçevede kalarak uygulamakla yükümlüdürler (*Tamer Mahmuto lu*, § 108).

(2) İkelerin Olaya Uygulanması

78. Derece mahkemelerinin kararları gözetildi inde somut olaya konu olan idari i lem, 667 sayılı OHAL KHK'sı, 5580 sayılı Kanun ile Millî E itim Bakanlı mın 21/7/2016 tarihli Genelgesi'ne dayandırılmı tır. Öncelikle 667 sayılı OHAL KHK'sı ile millî güvenli e tehdit olu turdu u veya terör örgütüyle ili kili oldu u tespit edilen özel ö retim kurumlarının kapatılmasına karar verildi i, bu kurumlarda çalı anların çalı ma izinlerinin iptal edilerek özel ö retim kurumlarında çalı ma yasa ı getirilmesine yönelik bir düzenlemenin yapılmadı ı görülmü tür.

79. 5580 sayılı Kanun'un 8. maddesinde gerekli artları ta ryan yönetici, ö retmen, uzman ö retici ve usta ö reticiler sınıfında olan ki ilere özel ö retim kurumlarında çalı abilmeleri için ilgili valilikler tarafından çalı ma izni verilebilece i hüküm altına alınmı tır. Ayrıca anılan Kanun'un 10. maddesi ile de tefti raporuyla ba arısızlık tespiti hâlinde, çalı ma izninin valilikler tarafından iptal edilebilece inin düzenlendi i görülmü tür. Çalı ma iznine ba vuru ekli ise Yönetmelik'in 26. maddesinde düzenlenmi tir. Belirtilen Kanun ve Yönetmelik hükümleri birlikte de erlendirildi inde özel ö retim kurumlarında çalı abilmenin valilikler tarafından verilecek çalı ma iznine ba landı ı, bu kapsamda valiliklerce yapılacak inceleme sonucunda mevzuatta belirtilen ko ulları sa layan ki iye iznin verilebildi i ancak bu iznin sadece ki inin sözleşme yaptı ı okulda çalı masına olanak sa ladı ı anla ılmı tır.

80. Bu durumla birlikte ilgili mevzuatta özel ö retim kurumunun kapatılması hâlinde çalı ma izninin iptalinin gerekti ine ili kin açık bir hüküm bulunmamakta, çalı ma izninin valilikler tarafından verilebilece i ve iptal edilebilece ine dair genel düzenlemelere yer verilmektedir. Ayrıca çalı ma iznine tabi olarak mesle ini ifa eden bir ki inin çalı ma izninin iptal edilmesinin bir sonucu olarak ki iye do rudan özel kurumlarda çalı ma yasa ı getirilmesine ve böyle bir yasa ın uygulanma artlarına ili kin bir hükmün olmadı ı görülmü tür. Bu durumda ba vurucunun çalı tı ı okulun kapatılması nedeniyle çalı ma izninin iptal edilerek ki iye özel inceleme yapılmaksızın özel ö retim kurumlarında çalı masının yasaklanmasının kanuni dayana mın mevcut olmadı ı söylenebilir.

81. Öte yandan idare ve yargı makamları yukarıda anılan Kanun ve Yönetmelik hükümlerine atıfla ba vurucunun özel hayatına yapılan müdahalenin kanuni dayana mın oldu unu kabul etmi ler ise de temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına dayanak gösterilen kanunların eklen var olması, kanunilik ölçütünün kar ılıandı mın kabulü için tek ba na yeterli de ildir. Ayrıca kanunun müdahaleye imkân sa layacak ekilde maddi içeri inin bulunması, sınırlamanın eri ilebilirli ini, öngörülebilirli ini ve kesinli ini içermesi gerekir (benzer bir görü için bkz. *Tamer Mahmuto lu*, § 110).

82. Müdahaleye dayanak olarak gösterilen düzenlemeler incelendi inde çalı ma izninin verilmesi ve iptaline ili kin genel hükümlerin yer aldı ı, iptalin artları, kapsamı ile idarenin takdir alanının sınırlarının da yeterli açıklıkta belirlenmedi i ve kuralın öngörülebilirli i sa layacak ekilde asgari bir kesinlik içermedi i açıktır. Ayrıca söz konusu hükmün somut olayda nasıl uygulanabilir oldu u konusunda derece mahkemelerince de herhangi bir belirleme yapılamamı tır. Bunun yanında 667 sayılı OHAL KHK'sında sadece özel ö retim kurumlarının kapatılmasına ili kin hüküm oldu u, bu kurumlarda çalı an ö retmen ve personelin bir daha özel ö retim kurumlarında çalı amayaca ına dair hiçbir hüküm yer almadı ı, bu yasa ın sadece Genelge ile belirlendi i, bir düzenleyici idari i lemle temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasının mümkün olmadı ı vurgulanmalıdır.

83. Belirtildi i üzere özel hayata saygı hakkına yönelik bir müdahalenin Anayasa'nın öngördü ü güvencelere uygun kabul edilebilmesinin ilk ve temel artı müdahalenin kanuni dayana mın bulunmasıdır. Somut olayda ise ba vurucunun özel hayatına yapılan müdahalenin sonuç olarak Millî E itim Bakanlı ının bir genelgesine dayandı ı sabittir. Buradan hareketle ilgili kanunlarda açık bir düzenleme olmaksızın bir idari i lem ile ba vurucunun mesle ini icra etmesinin engellendi i anla ılımtır.

84. Yukarıda yer verilen tespitler uyarınca ba vuruya konu müdahalenin kanunilik artını sa lamadı ı anla ıldı ından söz konusu müdahale açısından di er güvence ölçütlerine riayet edilip edilmedi inin ayrıca de erlendirilmesine gerek görülmemi tir.

85. Açıklanan gerekçelerle ba vurucunun Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildi i sonucuna ula ılımtır.

E. 6216 Sayılı Kanun'un 50. maddesi Yönünden

86. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, ba vurucunun hakkının ihlal edildi ine ya da edilmedi ine karar verilir. hlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmı sa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde ba vurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladı ı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak ekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

87. Ba vurucu, ihlalin tespiti ile yargılamanın yenilenmesine ve 500.000TL maddi 500.000 TL manevi tazminata karar verilmesini talep etmi tir.

88. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Do an* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldı ında ihlalin nasıl ortadan kaldırılaca ı hususunda genel ilkeler belirlenmi tir. Anayasa Mahkemesi di er bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da de inmi ve bu durumun ihlalin devamı anlamına gelece i gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanaca ına i aret etmi tir (*Aligül Alkaya ve di erleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

89. Bireysel ba vuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildi ine karar verildi i takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldı ndan söz edilebilmesi için temel kural, mümkün oldu unca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sa lanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kayna ı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya i lemin ve bunların yol açtı ı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep oldu u maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu ba lamda uygun görülen di er tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Do an*, §§ 55, 57).

90. ncelenen ba vuruda, ba vurucunun mesle ini icra etmekten alıkoyan müdahalenin kanuni bir dayana ının bulunmadı ı gerekçesiyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildi i sonucuna ula ılmıştır. Söz konusu ihlalin çalı ma izninin iptali ve çalı ma yasa ı öngören idari i lemden kaynaklandı ı anla ılmaktadır. Öte yandan derece mahkemeleri de ihlali giderememi tir.

91. Kanuni dayana ı bulunmadı ı tespit edilen idari i lemler nedeniyle u ranıldı ı ileri sürülen zararlar konusunda tam yargı davası, mümkün oldu unca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sa lanması konusunda i levseldir. Ba vurucunun beyanına göre 28/5/2020 tarihli Komisyon kararı ile çalı ma izninin iptaline ve çalı ma yasa ına dair i lemin kaldırıldı ı anla ılmaktadır. Dolayısıyla darenin i lemini kaldırdı ı ve Anayasa Mahkemesinin de ba vuru konusu idari i lemin kanuni dayana ının olmadı ını tespit ederek ihlal kararı verdi i hususu birlikte de erlendirildi inde, ba vurucunun anılan idari i lemlerden kaynaklı zararları olu mu sa do rudan tam yargı davası açmasında hukuki bir engel bulunmadı ı ve bu konudaki hukuki belirlili in ihlal kararı ile sa landı ı de erlendirilebilir. Bu durumda iptal davası ba lamında yeniden yargılama yapılması yönünde karar verilmesinde de hukuki yarar bulunmamaktadır.

92. Öte yandan somut olayda ihlalin tespit edilmesinin ba vurucunun u radı ı zararların giderilmesi bakımından yetersiz kalaca ı açıktır. Dolayısıyla ihlalin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılabilmesi için özel hayata saygı hakkının ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları kar ılı nda ba vurucuya net 20.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

93. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için ba vurucunun u radı ını iddia etti i maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında illiyet ba ı bulunmalıdır. Ba vurucunun bu konuda herhangi bir belge sunmamı olmasi nedeniyle maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

94. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 4.500 TL vekâlet ücretinden olu an yargılama giderinin ba vurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. 1. Masumiyet karinesinin ihlal edildi ine ili kin iddianın *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL ED LEMEZ OLDU UNA,

Ba vuru Numarası : 2018/25011
Karar Tarihi : 6/1/2022

2. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLMELİ OLDÜ NA,

C. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının İHLAL EDİLMENİ,

D. Ba vurucuya net 20.000 TL tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerinin REDDİNE,

E. 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan yargılama giderinin ba vurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben ba vurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ba vuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin bilgi için İstanbul 11. dâre Mahkemesine (E.2017/1621), İstanbul Bölge dâre Mahkemesi Yedinci dâre Dava Dairesine (E.2018/461) ve Adalet Bakanlığı'na GÖNDERİLMESİNE 6/1/2022 tarihinde OYBİRLİKLE karar verildi.